

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep.
0030 OSLO
postmottak@kud.dep.no

Oslo, 7. februar 2020

Deres ref. 19/6342

Høringsuttalelse om gjennomføring av EUs direktiv om kollektiv rettighetsforvaltning og om åndsverklovens rekkevidde for nærstående rettigheter

Vi viser til Kulturdepartementets høringsbrev av 6. desember 2019 og takker for muligheten for å komme med høringssvar.

Norsk Oversetterforening og Norske barne- og ungdomsbokforfattere bifaller at kollektiv forvaltning av opphavsrett og nærstående rettigheter tilgodeses med egen lovgivning. Vi er glade for at departementet legger opp til en gjennomføring som verner om de eksisterende ordningene for kollektiv rettighetsforvaltning. Særlig er vi begeistret for at lovforslaget etter vår forståelse innebærer at det innenfor åndsverklovens bestemmelser fortsatt vil være rom for forskjellige former for fellestiltak og stipendtildelinger, så fremt uorganiserte rettighetshavere behandles likt med organiserte.

I likhet med Kopinor og Norwaco observerer vi imidlertid at direktivet bærer preg av å være skrevet for situasjoner/land hvor individuell klarering og individuell fordeling er det dominerende på forvaltningsområdet. Mye av det som foreskrives er dårlig tilpasset den norske situasjonen med velfungerende systemer for kollektiv klarering gjennom avtalelisens og kollektiv fordeling til medlemsorganisasjoner, som så videreformidler vederlagsmidler i form av stipend tildelt etter kriterier som i noen grad er løsrevet fra den enkeltes individuelle rettigheter.

Vi mener å lese en intensjon om å gjøre direktivet fungerende i Norge, men mener at flere endringer må til før dette fungerer/er optimalt. Som Kopinor og Norwaco viser i sine høringsuttalelser, er det ikke nødvendigvis store endring som må til for å hjemle de veletablerte og velfungerende ordningene vi allerede har.

Vi slutter oss til høringsuttalelsene fra Kopinor, Kunstnernettverket og Norwaco, men ønsker i tillegg å poengtere og kommentere noen spørsmål som er av særlig betydning for oss.

Bemerkninger til utkast til lov om kollektiv rettighetsforvaltning

Om § 1 – Lovens formål

Vi tilslutter oss Kopinor og Kunstnernettverket i at det ikke er nødvendig å presisere lovens formål og ville foretrekke at formålsparagrafen ble strøket. Vi stiller oss særlig undrende til innføringen av begrepet «marked» i denne sammenheng, ikke minst tatt i betraktning at det eneste individuelt fordelte vederlaget som våre kunstnergrupper mottar, privatkopieringsvederlaget, bevilges over statsbudsjettet.

Dersom departementet likevel velger å beholde formålsparagrafen, støtter vi Kopinors forslag til formulering:

Formålet med loven er å ivareta opphaveres og nærstående rettighetshaveres rett til å råde over sine rettigheter gjennom kollektiv forvaltning og å bidra til et godt fungerende marked for rettighetene. Loven skal sikre rettighetshaveres valgfrihet ved kollektiv forvaltning av rettigheter og sørge for at slik kollektiv forvaltning håndteres på en ansvarlig, effektiv og åpen måte overfor både rettighetshavere og brukere. ~~Loven skal også sikre rettighetshaveres valgfrihet ved kollektiv forvaltning av rettigheter.~~

Om § 7 – Rettighetshavers rett til oppsigelse av forvaltningsavtale

Her synes lovforslaget å miste avtalisensen av syne. Vi støtter Kopinors innspill om at forslaget til § 7 tredje ledd må utgå, da vi vanskelig kan se hvordan bestemmelsen lar seg forene med hvordan norske organisasjoner oppnår representativitet ved inngåelse av avtaler som utløser avtalelisens.

Om § 11 – Generalforsamling

Vi forundres over bruken av begrepene «fradrag» og «fordeling» i lovforslaget, særlig med tanke på hvor stor del av vederlagene som fordeles kollektivt i Norge. Vi mener det burde fremgå tydeligere av lovteksten at begrepet fordeling i teksten henviser spesifikt til individuell fordeling, i motsetning til den kollektive fordelingen som på flere områder er den dominerende.

Vi stiller oss derfor helhjertet bak Kopinors kommentarer til § 11, forslag til formuleringsendring og fremfor alt, tilføysen i § 11 fjerde ledd nr. 4:

4) generelle prinsipper for fradrag fra inntekter fra rettigheter og eventuelle inntekter fra investering av disse inntektene, herunder fradrag for bruk av midlene til kollektiv fordeling.

Vi vil også særlig fremheve Kopinors innvendinger mot bruken av «utestående beløp» i § 11 fjerde ledd nr. 1, også i § 16 andre ledd, § 20 første og andre ledd, § 24, § 30 bokstav g og § 31 bokstav a og samtlige steder ordet der brukt i forslaget til forskrift, og vil sterkt oppfordre om at dette bør endres til «vederlag» slik Kopinor foreslår.

Om § 19 - Fradrag

Vi mener i likhet med Norwaco at begrepet «nødvendige» i forbindelse med fradrag til administrasjonskostnader i lovteksten bør endres til «begrunnede», da «nødvendige» legger klart strengere begrensninger på organisasjonene enn «begrunnede». Dette finner støtte i direktivtekstens engelske versjon er «justified» og i den danske «begrandede», og som i direktivets uoffisielle norske oversettelse er blitt til «grunngjevne». Vi undres over at departementet i sin formulering er enda mer restriktiv enn direktivet tilsier.

Videre vil vi trekke frem Kopinors innvending mot å betegne kollektiv fordeling i form av stipend o.l. som «tjenester». Vi oppfatter begrepet som misvisende, og vil sterkt oppfordre departementet til å følge Kopinors forslag om å erstatte dette med «ytelser» alle steder der dette forekommer, som for eksempel i § 19 tredje og fjerde ledd:

Andre fradrag skal stå i et rimelig forhold til ~~de tjenestene~~ organisasjonens ytelser til rettighetshaverne og skal beregnes etter saklige kriterier.

Dersom en kollektiv forvaltningsorganisasjon tilbyr sosiale, kulturelle eller utdanningsmessige ytelser ~~tjenester~~, finansiert ved fradrag som nevnt i første ledd, skal ytelsene ~~tjenestene~~ tilbys rettighetshaverne på rimelige vilkår.

Bemerkninger til utkast til endringer i åndsverkloven

Om åvl. § 63 – Vilkår for bruk av verk ved avtalelisens

Til sist vil vi sterkt oppfordre departementet om å velge alternativ I, der organisasjoner som skal inngå avtaler som utløser avtalelisens må godkjennes for dette. Vi mener dette er avgjørende for at tilliten til avtalelisensordningen skal opprettholdes, og frykter at en notifiseringsordning vil kunne skape mer usikkerhet og uoversiktighet.

Norsk Oversetterforening

Ika Kaminka
foreningsleder

Norske barne- og ungdomsbokforfattere

Taran Bjørnstad
styreleder